

DE TWEEDE WERELDOORLOG

Vrijdag vóór Sinksen, 10 mei 1940.

Gewekt door het afweergeschut zette ik rond vier uur de radio aan. Die gaf afwisselend marchmuziek en meldingen van Duitse parachutisten die gedropt waren op Belgische bodem.

Wat we zo lang gevreesd hadden, was gebeurd: 't was oorlog, de Duitsers waren ons land binnen gevallen. Een lange onzekere toekomst lag voor ons. Vader, die in de vorige oorlog gevochten had, was nog het meest beducht voor al wat komen ging. Het duurde niet lang vooreleer de alarmsirenes loeiden en ons de kelder in joegen, waar we bescherming zochten voor eventueel aanvallen van vijandelijke vliegtuigen.

Maar Rumst bleef gelukkig gespaard.

In Mortsel werd het ziekenhuis gebombardeerd en een Duits vliegtuig stortte neer in 't geleeg. Kortom, overal heerste paniek.

De volgende dag, zaterdag voor Sinksen, arriveerden in Rumst de eerste vluchtelingen uit Limburg. Sommigen met kar en paard. De meesten met overbeladen fietsen en huilende kinderen, allemaal paniekerig richting westen. Die middag bracht "de garde" een oproepingsbevel. Ik moest vertrekken samen met al de mannen van 16 tot 35 jaar die geen soldaat waren. Wij mochten onder geen beding in de handen van de Duitsers vallen. De regering had al lang door dat België niet opgewassen was tegen het machtigste leger van die tijd.

Maandag, tweede Sinksendag, vertrokken we om 13 uur met de tram naar Boom. Vader heb ik toen voor het laatst gezien. Hij vergezelde me naar de tram en was erg aangedaan. Wat stond er ons allemaal nog te wachten? In Boom verzamelden alle jongens uit de Rupelse streek. We werden in beestenwagons geladen, bestemming Frankrijk.

Pas twaalf uur later stapte we te Ieper op het perron. We moesten immers geregeld stoppen om fronttreinen voorrang te verlenen of omdat de spoorwegen en de stations werden gebombardeerd. De vering van zo'n beestenwagon is ongelofelijk hard en tussen de plankenvloer kon je de wielen zien draaien. Van enige bevoorrading gedurende die 12 uur was uiteraard geen sprake!

Na Ieper werd ik samen met de scouts van Rumst ingekwartierd in een leegstaande steenbakkerij. De dikke muren van de oven gaven ons een veilig gevoel: ze boden eventueel bescherming tegen luchtaanvallen.

Om ons verder naar Frankrijk te vervoeren waren geen treinen meer beschikbaar. Ze werden waarschijnlijk gevorderd voor troepentransporten en vervoer voor gewonde soldaten. Dus te voet naar de grens. Met mijn zware reiskoffer en een deken gekruist op mijn schouders, was

het marcheren zonder bevoorrading moordend! Hoe of waarom, niemand wist het, maar aan de grens mochten we niet door. De Fransen waren toen erg bang voor spionnen, overal was paniek. Men vertelde zelfs dat sommige Duitse spionnen in nonnenkleren rondliepen. Uiteindelijk mochten we er toch in en we brachten de nacht door in Hazebroeck. Daar sliepen we in een leeg kippenhok en we waren zo uitgeput dat de penetrante stank ons geenszins belette te slapen!

De volgende morgen trokken we naar het station. Toen er een traagrijdende trein voorbij kwam, ben ik er samen met een deel van de Rumstse scouts opgesprongen. Het andere deel bleef achter en was na de capitulatie vrij vlug thuis. Wij echter reden door naar het zuiden.

De trein zat eivol, met o.a. vele Poolse joden, op de vlucht voor Hitler. We zaten opeen gepakt in de gangen. De trein stopte regelmatig uren lang. Waarom en wanneer hij terug vertrok wist niemand. We namen dan ook risico's toen we bij zulke pauzen op strooptocht gingen naar nabijgelegen boerderijen, op zoek naar eten en drinken.

Opnieuw was er van bevoorrading geen sprake.

De meeste boerderijen hadden op hun erf grote open vaten cider staan. Met wat geluk konden we daar onze veldfles mee vullen. Met wat geluk natuurlijk, want het was telkens een overrompeling. We zaten dan ook met meer dan 2000 mensen op de trein.

In normale omstandigheden duurde de treinreis Hazebroeck - Toulouse ongeveer 12 uur. We hebben er 14 dagen over gedaan.

We hebben die dagen veel honger geleden en soms waren we stomdronken, door al die cider op een hongerige, nuchtere maag. Onderweg reden we door verschillende gebombardeerde stations, de rails recht omhoog gebogen. Een keer viel er een bom enkele meters van de trein, zonder veel schade aan te richten.

Op een gegeven moment werden we terug overgeladen in beestenwagons en zo ging de reis verder. We zaten in die wagons zo dicht opeen gepakt dat het onmogelijk was om te liggen. Sanitaire voorzieningen waren natuurlijk ook onbestaand. Bij elke stop sprongen er dan ook verschillende mannen uit, om hun behoefte te doen langs de graskant. Als dan plots de trein vertrok, zonder verwittigen, waren er altijd wel enkelen, die met hun broek in hun handen achter de trein koersten en met behulp van anderen in de trein werden geholpen.

Eindelijk arriveerden we in Toulouse. Bij het algemeen appèl in het sportpaleis, werden de scouts in tenten ondergebracht. Daar vernamen we ook dat koning Leopold gecapituleerd had. De Fransen namen ons dat zeer kwalijk en noemden ons "sales Boches". En in de dagbladen was koning Leopold een "roi traître", een "koning verrader". Maar enkele dagen later moest dat grote, trotse, machtige Frankrijk zelf de wapens neerleggen!

Het zag er voor ons allemaal somber en angstwekkend uit: Duitsland bezette bijna gans West-Europa. Frankrijk stortte in als een kaartenhuisje. Voor de oorlog had men ons nochtans doen

geloven dat Frankrijk en Engeland samen sterker waren. We hadden gehoord van vreselijke bombardementen op België.

Zouden ze thuis nog leven? Waren ze gevlucht of gebombardeerd? De angst voor wat we niet wisten was wellicht het ergst.

En toch ging alles verder en op een dag werden we terug in beestenwagons geladen. Deze keer reden we tot Foix, een stadje in de Pyreneeën. Van daar weer te voet tot Casals, een onooglijk, bijna volledig verlaten dorpje. Er was die dag weer eens geen bevoorrading. We hadden zeven uur geklommen en niet te eten gehad.

Wellicht was het de bedoeling van de Belgische regering ons op korte tijd klaar te stomen, als soldaten voor het front. Maar met de capitulatie van Frankrijk ging dit natuurlijk niet door.

Het Belgische leger moest ons trouwens bevoorraden. Maar zoals reeds vermeld liet dit veel te wensen over. Later verliep het vlotter.

Casals lag in een dal met besneeuwde bergtoppen rondom. Het dorp bestond uit vervallen huizen opgetrokken uit plaatselijke rotssteen. Vanonder waren de muren wel een halve meter dik.

Het leger had ons ingedeeld in een compagnie van 250 man. We werden ingekwartierd in de vervallen, verlaten huizen waarvan, merkwaardig genoeg, alle huisraad nog aanwezig was. De vermolmden stoelen en tafels waren na een week gebruik zonder uitzondering allemaal kapot. Nergens een w.c., geen kachels, allemaal open haardvuren en de plafonds gitzwart van de rook! Geen vloeren, overal rotsgrond. Ik denk dat ze bij ons in de Middeleeuwen comfortabeler leefden. Maar al bij al toch beter dan de beestenwagons.

Post hebben we nooit ontvangen en zelf konden we ook geen brieven versturen. We wisten dus niets en niemand kon ons zeggen wanneer we eventueel zelf naar huis konden. Dagelijks gingen er tientallen jongens lopen, maar meestal brachten de gendarmes hen enkele dagen later terug!

Er woonden nog enkele oude mensen in het dorp, de vrouwen in lange zwarte jurken met een zwarte doek op het hoofd. Bijna allemaal waren ze kreupel. Ze waren achtergebleven toen de jongeren hun geluk gingen proberen in Toulouse. In het centrum stond een vervallen kerkje. In de dakgoot groeide een boom van wel drie meter!

Alle veertien dagen kregen we enkele franken soldij. Dan werd er flink pernod en wijn gedronken om de schrik en de onzekerheid weg te spoelen. Er werd ook dikwijls gevochten en er werden zelfs messen getrokken. Dan moest de garde bijgeroepen worden want ja, die was er nog, zijn uniform bestond doodeenvoudig uit een "kepi", voor de rest droeg hij zijn gewone boerenkleren.

De dagen kropen traag voorbij, het werden weken, maanden... en er scheen geen einde aan te komen.

Toen opeens kwam het bericht dat we einde juli naar huis mochten. Terug te voet naar Foix, dan in beestenwagens naar Toulouse. Weer met veel te veel volk in zo'n beestenwagon, maar deze keer kon het ons niet deren: we reden naar huis! In Brive-la-Gaillarde, de laatste halte voor het bezette gebied, hield de trein stil. We dachten dat het een paar uur zou duren, maar nee hoor, een hele week hebben we daar gestaan! En eigenlijk mochten we niet uit het station, maar niemand trok zich daar nog wat van aan. De laatste avond zaten er wel tweehonderd van ons in de "cinema" van Brive toen er een jongen binnen kwam en in het vlaams riep "De trein gaat vertrekken"! De Fransen die al die jongens haastig zagen vertrekken dachten dat het brandde en zijn allemaal mee naar buiten gelopen. Deze keer was het dus menens.

In bezet gebied gekomen zagen we de eerste Duitsers. Voortaan zouden we in bezet gebied leven, overheerst door de vijand! In Brussel aangekomen, mochten we niet direct naar huis. We moesten er ons paspoort afgeven, kregen koffie en brood en mochten in een echt bed slapen. Maar we hadden geen geduld, we wilden thuis zijn!
's Anderendaags kregen we een ticket naar Mechelen. Wat was het een luxe om in een gewone mensentrein te rijden!

Thuis vernam ik dat vader juist begraven was. Hij was zes weken ziek geweest en had erg veel geleden.

Arnold Verbruggen

Medewerkers gevraagd!

Voor:

- **secretariaat**
- **genealogische avonden**
- **fikwerk**
- **inventariseren**
- **....**

Elke hulp is welkom